

Forfatter: Bruun, Malthe Conrad

Titel: Udrag fra Aristokraternes Catechismus

Citation: Bruun, Malthe Conrad: "Aristokraternes Catechismus", i Bruun, Malthe Conrad: *Aristokraternes Catechismus*, udg. af K. F. Plesner , 1945, s. VIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bruunval-shoot-idm140245615655280/facsimile.pdf> (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Aristokraternes Catechismus

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Aristokraternes Catechismus

Men Bruun havde endnu den store triumf i baghånd: Mandag den 11. april 1796 udkom det lille skrift, der især har bevaret hans navn for eftertiden, *Aristokraternes Catechismus*. Det er så sandt ikke nogen genistreg; ideen er lånt fra Heiberg, og forordets baggesenske rytmer er kun habil efterligning; det er angrebets vægt og alvor – for spasen ligger kun i formen – der har givet den ulystelige pamflet en position i den demokratiske frihedskamp herhjemme. Allerede en samtidig hædersmand skal ifølge Rahbek have bemærket, at „Bruuns bog måske kan vidne om, at hans forstand har fejlet, men den kan aldrig vidne mod hans hjærte.“

Imidlertid havde biskop Balle, der med sin berømte „lærebog“ jo selv havde leveret en katekismus af noget anden art, fået fat i det lille værk og angav det efter to dages betænkningstid for kancelliet, ikke fordi det spottede over religionen, „thi den forsvarer sig selv ved sin egen kraft“, men for dets politiske tendens. Bruun blev alvorligt forskrækket, og da stævningen den

---

Historisk indledning

---

23. afleveredes på hans bopæl i Store Kannikestræde, var fuglen fløjet. Han var flygtet ud til Drewsen på Strandmøllen, hvor han ganske vist ikke kendte ejeren, men var ven med huslæreren, en student H. G. Sveistrup, der for alvor havde haft planer om en mørk nat at rive Ulfeldts skamstøtte på Gråbrødretorv ned. Herfra lykkedes det Bruun nogle dage senere med venners bistand i en robåd at slippe over til Hveen, hvor han blev i halvandet år, opmuntret snart af vennebesøg, snart af udflugter til Sverige eller Danmark, hvor han opsøgte Rahbek på Bakkehuset, eller med ham tog til Hørsholm, hvor Claus Pavels var præst, og hvor de sammen med den landflygtige svenske grev Horn, (der havde deltaget i sammensværgelsen mod Gustav III), højtidelig drak frihedens skål.

Medens Bruun således havde absenteret sig, affødte hans piece den første månedstid en hel række efterligninger og modskrifter, som det nu er en sport for bibliofiler at samle: demokraternes, geniernes, royalisternes og de moderates